

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10SŽso/60/2014
Identifikačné číslo spisu: 1012201480
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:1012201480.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: GEODÉZIA Bratislava, a.s., Pekná cesta 15, 834 04 Bratislava, IČO: 31 321 704, právne zastúpený: Vivid Legal, s.r.o., Plynárenská 7/A, 821 09 Bratislava, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 20255-2/2012-BA zo dňa 24.05.2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/163/2012-94 zo dňa 16.05.2014 vo výroku o trovách konania, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/163/2012-94 zo dňa 16.05.2014 vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 20255-2/2012-BA zo dňa 24.05.2012 ako i prvostupňového správneho orgánu č. 704-0211112712-GC04/12 zo dňa 31.01.2012 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 243,02 €, ktoré pozostávajú z odmeny za právne zastupovanie podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) podľa § 11 ods. 4 druhej vety vo výške jednej trinástiny výpočtového základu určeného v roku realizácie úkonu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2012 - príprava a prevzatie právneho zastúpenia (§ 14 ods. 1 písm. a/) a podanie žaloby na (§ 14 ods. 1 písm. b/) po 58,69 €, za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 61,84 € a 3x režijný paušál (§ 16 ods. 3) - 2x 7,63 € (rok 2012) a 1x 8,04 € (rok 2014) a 20% DPH (§ 18 ods. 3).

Súd nepriznal žalobcovi náhradu za uplatnené úkony: porada s klientom dňa 30.04.2014 v rozsahu 65 minút, vyjadrenie žalobcu zo dňa 14.05.2014. Predmetné úkony súd nepovažoval za účelne vynaložené z dôvodu, že ku dňu 30.04.2014 nedošlo k zmene právneho a skutkového stavu, ktorý by si vyžadoval ďalšiu poradu s klientom za účelom zmeny postupu v konaní (úkon nebol zdokladovaný záznamom o porade), súd si ďalšie vyjadrenie žalobcu k veci nevyžiadal, k rozhodnutiu vo veci nebolo potrebné, pretože súd mohol prihliadať len na námietky žalobcu uplatnené v lehote podľa § 250b ods. 1 O.s.p. a

žalobca v podaní zo dňa 14.05.2014 okrem procesných námietok, t. j. nie vo veci samej (včasnosť podanej žaloby) len zopakoval dôvody nesúhlasu s rozhodnutím žalovaného uvedené už v samotnej žalobe.

Súd nepriznal žalobcovi ani náhradu za stratu času a cestovné výdavky advokáta spojené s účasťou na pojednávaní, pretože na pojednávaní konanom dňa 16.05.2014 nebol prítomný advokát, ktorému takáto náhrada náleží ale len advokátsky koncipient, ktorý nemôže požadovať náhradu za úkony a náklady náležiacie len advokátovi. V danom prípade súd pripustil zastúpenie žalobcu na pojednávaní advokátskym koncipientom, pretože podľa ust. § 250a nebolo nutné zastúpenie advokátom v prejednávanej veci (sociálne). Zákon o advokácii č. 586/2003 Z. z. vo svojom ust. § 63 nepriznáva advokátskym koncipientom nárok advokáta na odmeny a náhrady podľa uvedenej vyhlášky.

Proti rozsudku krajského súdu v časti o náhrade trov konania podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie dôvodiac, že rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, pričom navrhol odvolaciemu súdu, aby rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 868,78 € a aby priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď (1) pri rozhodovaní o náhrade trov súdneho konania vychádzal z nesprávneho ustanovenia vyhlášky a v dôsledku toho nesprávne určil výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, pretože nesprávne subsumoval spor riešený v súdnom konaní pod prípady vymenované v ust. § 11 ods. 4 druhá veta vyhlášky, hoci o žiadny z prípadov vymenovaných v tomto ustanovení nešlo. Predmetom sporu riešeného v súdnom konaní neboli dávkové veci sociálneho poistenia, ani veci sociálnych služieb a ani rozhodovanie o preskúmaní rozhodnutia o priestupkoch; (2) nepriznal Žalobcovi náhradu trov súdneho konania za úkony - porada a vyjadrenie z dôvodu, že ich nepovažoval za účelné, hoci oba tieto úkony právnej služby účelné boli, a to vzhľadom na skutočnosť, že: a) porada žalobcu a právneho zástupcu žalobcu zo dňa 30.04.2014 bola poradou pred prvým pojednávaním vo veci samej a že b) obsahom vyjadrenia žalobcu bolo vysporiadanie sa so závažným tvrdením žalovaného ohľadom oneskoreného podania žaloby a poukázanie na názory ustálenej aplikačnej praxe súdov a právnej doktríny ohľadom riešenia otázky, aký výklad zvoliť v prípade možnosti odlišnej interpretácie právnej normy verejného práva. V súvislosti s účelnosťou úkonu - porada žalobca poukázal na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.11.2011, sp. zn. 4 M Cdo 13/2010; (3) nepriznal žalobcovi náhradu za stratu času a náhradu cestovných výdavkov vynaložených za cestu na pojednávanie a späť, hoci i) žiadne ustanovenie vyhlášky nevyklučuje priznanie náhrady za stratu času a náhrady za cestovné náklady za cestu na pojednávanie, na ktorom sa zúčastnil advokátsky koncipient, a ii) advokát sa pri uskutočňovaní úkonov právnej služby môže nechať zastúpiť buď iným advokátom, alebo svojím advokátskym koncipientom s tým, že advokátsky koncipient pri uskutočňovaní úkonov právnych služieb koná na účet a zodpovednosť advokáta. Žalobca na podporu argumentácie, že účastníkovi konania je potrebné priznať náhradu trov konania (vrátane tarifnej odmeny advokáta a všetkých oprávnených náhrad) za účasť na pojednávaní, na ktorom sa za advokáta zúčastnil advokátsky koncipient, poukázal na: Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.11.2013, sp. zn. 20Co 194/2013, Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 08.10.2013, sp. zn. 5Co 186/2013, Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31.01.2013, sp. zn. 3Cb1 1/2012, Rozsudok Okresného súdu Prievidza, zo dňa 03.12.2012, sp. zn. 15C 286/2012 a Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30.04.2013, sp. zn. 4Co 90/2013.

Krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnutý a predložený dôkaz - záznam, ktorý je súčasťou súdneho spisu a ktorý bol potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností pre priznanie náhrady trov súdneho konania za úkon - porada; ignorovanie /prehliadnutie záznamu viedlo k tomu, že krajský súd nepovažoval úkon - porada za preukázaný. Uvedené v konečnom dôsledku tiež podporilo nesprávny právny záver krajského súdu o neúčelnosti úkonu - porada, keďže krajský súd sa neoboznámil s priebehom porady tak, ako bol zaprotokolovaný v zázname, a preto nemal na základe akých skutočností vyhodnotiť otázku, či porada pred pojednávaním bola účelná alebo nie.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti o trovách konania (§ 212 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu v časti o trovách konania trpí vadami, ktoré mohli mať vplyv na jeho vecnú správnosť, a preto rozhodol podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu v časti o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 1 ods. 3 Vyhlášky, výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa § 11 ods. 4 Vyhlášky, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania v konaniach podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. V dávkových veciach sociálneho poistenia, vo veciach sociálnych služieb a vo veciach preskúmania rozhodnutia o priestupkoch patrí odmena za jeden úkon právnej služby vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.

Podľa § 1 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, tento zákon vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia.

Podľa § 172 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

Podľa § 172 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, konanie vo veciach podľa odseku 1 je

- a) konanie v dávkových veciach sociálneho poistenia (ďalej len "dávkové konanie"),
- b) iné konanie (ďalej len "nedávkové konanie").

Podľa § 172 ods. 4 a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, predmetom dávkového konania je rozhodovanie o dávkach. Predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa krajský súd pri rozhodovaní o trovách konania nedostatočne vysporiadal s pojmom „dávková vec sociálneho poistenia“ uvedeným v § 11 ods. 4 druhá veta vyhlášky. Krajský súd vo svojom rozhodnutí len konštatoval, že pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal zo základnej tarify odmeny podľa § 11 ods. 4 druhá veta vyhlášky, pričom konkrétnejšie svoje rozhodnutie ďalej nezdôvodnil.

Najvyššiemu súdu sa taktiež javí ako zmätočné rozhodnutie krajského súdu v časti o trovách konania, ktorým žalobcovi nepriznal náhradu za stratu času a cestovné výdavky advokáta spojenou s účasťou na pojednávaní z dôvodu, že na pojednávaní sa zúčastnil advokátsky koncipient, ktorý nemôže požadovať náhradu za úkony a náklady náležiacie len advokátovi. Pri svojom rozhodnutí vychádzal krajský súd z ust. § 63 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, pričom toto interpretoval v tom zmysle, že advokátskym koncipientom sa nárok advokáta na odmeny a náhrady podľa uvedenej vyhlášky nepriznáva. Ustanovenie § 63 zákona č. 586/2003 Z. z. pritom znie: „Ak sa pracovný pomer advokátskeho koncipienta uzatvorený s advokátom, verejnou obchodnou spoločnosťou, komandítnou spoločnosťou alebo so spoločnosťou s ručením obmedzeným podľa § 62 ods. 1 písm. d) skončil, komora ho vyčiarkne zo zoznamu advokátskych koncipientov ku dňu skončenia pracovného pomeru.“ Nie je preto zrejmé, aké dôvody, myšlienky a logické úvahy viedli krajský súd k vyslovenému záveru. Tieto nie sú zrejmé ani najvyššiemu súdu a zjavne nemôžu byť ani žalobcovi, ktorému O.s.p. priznáva rôzne práva, o. i. aj právo na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súd“). Aj keď s ohľadom na judikatúru Súdu nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. Takýmto procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách konania s poukazom na § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude opätovne rozhodnúť o trovách konania s náležitým odôvodnením.

Vzhľadom na vyššie uvedené sa odvolací súd nezaoberal odvolacou námietkou žalobcu týkajúcou sa účelnosti úkonov právnej služby - porada s klientom dňa 30.04.2014 a vyjadrenie žalobcu zo dňa 14.05.2014, pretože tieto považoval v dôsledku zrušenia rozsudku krajského súdu v časti o trovách konania za bezpredmetnú.

V zmysle § 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. krajský súd rozhodne o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.